

22. 4. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Společné jmění manželů po novele exekučního řádu a občanského soudního řádu schválené Poslaneckou sněmovnou PČR dne 1.4.2015

Dne 1.4.2015 Poslanecká sněmovna PČR schválila novelu občanského soudního řádu a exekučního řádu, která mimo jiné nově definuje majetek, který může být postihnut výkonem rozhodnutí resp. může být předmětem exekuce a to především ve vztahu ke společnému jmění manželů.

Zákonodárce touto novelou nepochybně reaguje na nejistotu vzniklou v důsledku novely výše uvedených právních předpisů účinné od 1.1.2014, kterou se pokusila svým výkladovým stanoviskem odstranit Expertní skupina Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti. S účinností ke dni 1.1.2014 došlo mimo jiné k novelizaci § 262a občanského soudního řádu a § 42 zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) tak, že citovaná ustanovení v současné době v podstatě připouští, aby do výkonu rozhodnutí byl zahrnut, resp. exekučním příkazem byl postižen rovněž majetek náležející do společného jmění manželů, jde-li o vydobytí dluhu, který vznikl za trvání manželství nebo před uzavřením manželství jen jednomu z manželů. Za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se přitom pro účely nařízení výkonu rozhodnutí navíc považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že bylo rozhodnutím soudu zrušeno společné jmění manželů nebo zúžen jeho stávající rozsah nebo že byl smlouvou zúžen rozsah společného jmění manželů, že byl ujednan režim oddělených jmění nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství.

Výše uvedená formulace oprávněně vyvolávala od samého počátku své účinnosti u odborné i laické veřejnosti pochybnosti a nejistotu ohledně rozsahu majetku, který může být předmětem výkonu rozhodnutí pro dluh jednoho z manželů a bylo možno v ní zároveň spatřovat rozpor mezi hmotněprávní úpravou a procesněprávní úpravou postižení majetku patřícího do společného jmění manželů. Procesněprávní úprava v občanském soudním řádu a exekučním řádu jako by umožňovala větší rozsah exekučního postihu majetku patřícího do společného jmění manželů než úprava hmotněprávní obsažená v občanském zákoníku.

Jak uvedeno výše pokusila se tento rozpor odstranit svým stanoviskem Expertní skupina Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti, která vysvětlila záměr zákonodárce při vytváření novely § 262a občanského soudního řádu a § 42 zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti účinné od 1.1.2014. Dle tohoto stanoviska neexistuje reálně rozpor mezi hmotněprávní a procesněprávní úpravou společného jmění manželů. Novelou příslušných stanovení měl zákonodárce zamýšlet zakotvení možnosti postižitelnosti majetku spadajícího do společného jmění manželů pro dluhy, které vznikly jednomu z manželů před uzavřením manželství, což dřívější právní úprava nepřipouštěla.

V praxi tedy v současné době dochází k tomu, že např. v rámci exekučního řízení exekutor vydá exekuční příkaz, do kterého automaticky zahrne rovněž veškerý majetek manžela povinného, který se pak musí domáhat vyloučení svého majetku, neoprávněně zahrnutého do exekučního řízení,

podáním excindační žaloby u příslušného soudu. Reálně je tedy manžel povinného, který např. ještě před uzavřením manželství modifikoval zákonný režim společného jmění manželů formou notářského zápisu, zatížen účinky exekučního řízení vedeného pro dluh manžela jako povinného v exekučním řízení do doby, než dosáhne pravomocného rozhodnutí soudu o vyloučení svého majetku z exekučního řízení. Manžel povinného se tak může ocitnout v paradoxní situaci, kdy jen na nařízení jednání o vyloučení svého majetku z exekučního řízení čeká několik měsíců a je mu znemožněna faktická dispozice s jeho majetkem i po dobu několika let. Průběh řízení o vyloučení majetku manžela povinného z exekučního řízení navíc velice často komplikují samotní oprávnění v exekučním řízení, kteří odmítají jakkoli akceptovat výše citované výkladové stanovisko Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti a v rámci procesní obrany trvají na realizaci výkonu rozhodnutí v souladu se zákonnou dikcí § 262a občanského soudního řádu a § 42 zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

Pakliže novelu občanského soudního řádu a exekučního řádu schválenou dne 1.4.2015 Poslaneckou sněmovnou PČR schválí Senát a podepíše prezident republiky, měl by exekutor ještě před vydáním exekučního příkazu a soud před nařízením výkonu rozhodnutí na majetek ve společném jmění manželů zjišťovat, zda je v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu evidována smlouva o manželském majetkovém režimu nebo byl zákonný režim společného jmění manželů jiným způsobem modifikován. Nově tedy jak soud, tak exekutor budou muset již při nařízení výkonu rozhodnutí zohledňovat evidované smlouvy a rozhodnutí o manželském majetkovém režimu. Zároveň zákonodárce počítá s fikcí okamžiku vzniku závazku, ze kterého vznikl vymáhaný dluh, pokud nelze zjistit dobu jeho vzniku z titulu pro výkon rozhodnutí nebo z listiny evidované v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu. V případě, kdy se bude jednat o dluh ze závazku, vzniklého před zápisem listiny do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu bude možné přihlídnout k listině, pouze pokud s tímto bude souhlasit oprávněný.

Významnou změnou je rovněž změna stávajícího znění § 262a odst. 2 občanského soudního řádu, který má nově umožnit pouze nařízení výkonu rozhodnutí postižením pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu v omezeném rozsahu a dále možnost manžela povinného domáhat se zastavení výkonu rozhodnutí, je-li postihován majetek náležející do společného jmění manželů, případně jeho výlučný majetek, pokud zákon postižení nepřipouští či je nepřipouští v takovém rozsahu.

Z důvodové zprávy k výše popsané novele exekučního řádu a občanského soudního řádu je zřejmé, že zákonodárce touto novelou skutečně reaguje na problémy spojené s výkladem a aplikací stávající právní úpravy postihu majetku ve společném jmění manželů, kterou zjevně neodstranilo ani citované výkladové stanovisko Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti, když v důvodové zprávě zákonodárce výslovně uvádí, že *„navrhovaná právní úprava postihu společného jmění manželů je potřebná z důvodu nutnosti uvedení procesněprávní úpravy obsažené v občanském soudním řádu do souladu s úpravou hmotněprávní.“*

JUDr. Miroslava Petrušová, LL.M.,
advokát

Bulharská 720/29
100 00 Praha 10

Tel.: +420 603 954 026

e-mail: Petrusova4@seznam.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)